

Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat (3)

A. Pul-Tasseron

Na maandag t/m vrijdag is *zaterdag* de opmaat naar de zondag.

De vorige dag was alles in huis schoongemaakt en nu was "buiten het huis" aan de beurt, en je deed je best om dat 's middags om 4 uur klaar te hebben, want anders was je een luie kiekert (kijken).

De verzorging van mens en dier waren gelijk aan de vorige dagen, maar je werkte nu in 't voren. Hooi voor de zondag uit de berg naar binnen, de grup goed schoon, de mestpluis netjes. Soms ook nog de ramen en de luiken (*de fiesters*) lappen. De pompekop poetsen, de straat rond de pomp schrobben, de bloementuin schoon en de paadjes, slechts 1 hark breed, harken. Voor het huis konden palmpjes staan (buxus) ook hier tussendoor harken. 's Zaterdag werd er minder jachtig gewerkt en om ongeveer 10 uur dronk je samen koffie en kreeg je daarbij een beschuit met kaas. De kruidenierswaren halen en bij de bakker 10 kadetjes, je kreeg dan op zaterdag en zondag 1 kadetje (lang niet bij iedereen).

Als je kippen had verkocht je 's middags eieren en dronk weer samen thee. De klompen werden geschuurd, de grote wasketel gevuld en dan nog direct om het

huis harken. Voor het huis in "chinese ruitjes", dit is kruisselings over elkaar harken. Na 't melken ging je "*bie lochte maone*" op visite of je kreeg visite, dit gebeurde alleen bij de winterdag, in de buurt lopende, verder weg met de fiets (als je die had). De vrouw nam haar breiwerk mee en een ½ pond koekjes (=250 gram). Afhankelijk van wat je bezit was, met andere woorden: wat had je in de knip of hoe groot was je bedoeninkje? ging je naar Doornspijk, Epe of Heerde met het getouw, dit is met paard en wagen. Sommigen hadden een tentwagen = huifkar. Ook een rijtuig (kon je huren) of spieskar waren vervoersmiddelen.

Zondagmorgen eerst weer melken en de koeien voeren, hooi en drinken, zo min mogelijk aan de mest doen, dat kwam maandag wel weer.

Naar de kerk werden, als je ze had, schoenen gedragen. Die waren op de maandag ervoor al gepoetst. Ook dat had een vast ritueel: de keukentafel afdekken met papier, alle schoenen erop, allemaal inpoetsen en pas uitpoetsen als de was op maandag klaar was, dan was de schoenpoets er goed ingetrokken.

Ziezo, voor komende zondag was dat vast klaar. Had je geen schoenen dan droeg je wit geschuurde klompen. Hadden 2 oudere zussen samen 1 paar schoenen, dan droegen ze die om de beurt- de één 's morgens en de ander 's middags naar de kerk. Ook bij een trouwerij en een begrafenis droeg je schoenen. Vader ging als regel 's morgens naar de kerk, moeder en de kinderen 's middags. Op je zondagse kleding was je zuinig, na de kerk werd het uitgedaan en op de dekens in de bedstee gelegd, 's avonds op een stoel op "*de heerd*". 't Opknappers goed aan en dan pas koffie of thee drinken en aan het eten beginnen, kleding hing niet op hangers maar

werd in de la van het kabinet gelegd. Voor het zover was werd 's winters de vrieskou benut en dat ging als volgt. (op maandag) De hemdrok of het lijfje werden binnenste buiten ("krang") gekeerd, de oksels wat natgespoten en buiten aan de lijn gehangen. Dat noemde men uitvriezen. Toen had je nog echte winters. 's Morgens na de kerk kreeg je een beker chocolade melk. Het middagmaal bestond uit: soep, aardappels en groente, een stukje vlees en stijve pudding. Indien voorradig over de pudding een beetje bosbessensap of sap van aalbessen. 1x in de maand een enkel druppeltje "schilletje". Een stukje/plakje ham of worst uit "de wimme" was een traktatie.

De aardappelen werden op zondag gekookt, de rest allemaal op zaterdag klaargeemaakt. Niet iedereen deed op zondag de afwas.

Als je op *zondagavond* geen volk kreeg of je ging niet op visite dan werd er een krant op tafel gelegd en ging je met z'n allen pinda's doppen (5 pond voor 25 cent). Je borst goed tegen de rand van de tafel, dan viel er minder rommel op de grond. En dan op tijd naar bed, de 1^e dag van de week is weer om en morgen weer vroeg uit de veren.

Naschrift: "Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat" was in grote lijnen overal hetzelfde. Verschillende lezers van de afgelopen artikelen zullen reageren: dat deden wij heel anders, dat is niet waar, enz. Ik kon slechts vertellen over 1 gezin en ik hoop dat u een indruk hebt gekregen van het reilen en zeilen in een huishouden in de eerste helft van de twintigste eeuw.